

1. Testa nosaukums – NĀTRIJS**2. Angļu val. – Sodium****3. Īss raksturojums**

Na piedalās – ūdens maiņas regulācijā, uztur osmotisko spiedienu, nervu un muskuļu uzbudinājuma procesos, asinsvadu sienas gludās muskulatūras tonusa uzturēšanā.

Na koncentrāciju regulē ekskrecija caur nierēm un uzņemtā Na daudzums ar uzturu. Ekskreciju caur nierēm regulē vairāki mehānismi: glomerulārā filtrācija, mineralokortikoīdu un glikokortikoīdu koncentrācija, nieru peritubulāro kapilāru onkotiskais un hidrostatiskais spiediens, angiotenzīns II, nātrija urētiskais faktors u.c.

4. Metode

Jonu selektīvā elektrodu metode.

5. Stobriņa marķējums, asiņu uzglabāšanas laiks, izmeklējamais materiāls

- Marķējums – asinīm sarkans vai dzeltens stobriņš (bez antikoagulanta), urīnam tīrs urīna trauciņš.
- Asiņu uzglabāšanas laiks:
Istabas temperatūrā (+15°C – +25°C) separēts serums – 14 dienas.
Ledusskapī (+2°C – +8°C) separēts serums – 14 dienas, urīns – 45 dienas.
- Izmeklējamais materiāls – serums, diennakts urīns.

6. Referentās vērtības

Serumā/plazmā: 135 – 150 mmol/L

Urīnā: 54 – 150 mmol/L

7. Ietekmējošie faktori

↑ AKTH, anabolie steroidi, androgēni, kortikosteroīdi, diazoksīds, estrogēni, perorālie kontraceptīvie preparāti.

↓ Kaptoprils, diurētiķi (acetazolamīds, amilorīds, hlortalizons, etakrīnskābe, furosemīds, mannīts, spironolaktons, tiazīdi, triamterēns), heparīns, nesteroidie pretiekaisuma preparāti.

8. Novirzes no normas

↑ Pastiprināta ūdens izvade caur ādu (svīšana), plaušām, nierēm, kuņģa – zarnu traktu (vemšana, diareja, fistulas).

Diabetes inspidus.

Osmotiska diurēze.

Hiperkalciēmija, hipokalciēmija.

Hiperaldosteronisms (Kušinga sindroms).

Nieru mazspēja (poliūrijas fāze).

↓ Pastiprināta Na izvade (diareja, vemšana).

Osmotiska diurēze, tubulāra acidoze.

Iedzimta virsnieru hiperplāzija, primārā un sekundārā virsnieru insuficiences.

Aknu ciroze, cukura diabēts, nefrotisks sindroms, hipotireoidisms.

Zems Na saturs uzturā.